

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:2683

av Tuve Skånberg m.fl. (KD)

Inrätta en värdekommission

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en värdekommission för att stimulera samtalet om värden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En diskussion om etik och människovärde är viktigt för att skapa ett människovänligt och demokratiskt samhälle. Ett gott samhälle bygger på att människor litar på varandra och på samhällets institutioner. Att känna tillit till och förtroende för sin omgivning är av avgörande betydelse för ett gott liv.

De ekonomiska strukturerna fungerar inte utan tillit. När vi sluter ett avtal eller gör en affärssuppgörelse måste vi kunna lita på att vår motpart är beredd att uppfylla det som ställs i utsikt. Om utgångspunkten vore att snarast bryta ett ingånget avtal fungerar inte affärslivet. De flesta strävar efter ett samhälle där förtroende och tillit finns med i alla mänskliga relationer: i familjen, i skolan, i arbetslivet, i vänkretsen, i vården, i kontakterna med de offentliga myndigheterna. Så också i politiken.

Tillit uppstår inte av sig själv. Den grundas i värden. Sociala relationer bygger på ömsesidighet. Denna ömsesidighet fungerar inte utan att medborgare redan som barn fått kunskap och medvetande om de goda värdena. Värdeöverföringen och träningen i att kontrollera sina impulser under de tidiga åren är helt centrala för att kunna leva ett bra liv i relation med andra människor.

Varje dialog, varje diskussion blir till en meningslöshet, om det inte hos de diskuterande finns ett gemensamt etiskt minimum. En gemensam uppsättning värden och värderingar, ett fundament för dialogen. Det är just de frågeställningarna, den analysen, som är försummad i svensk allmänpolitisk debatt. Inget samhälle kan bestå utan ett grundläggande etiskt minimum. Men om ingen bryr sig om att utkristallisera och diskutera och förklara detta minimum är risken uppenbar att det faller i glömska och ersätts av en moralisk instabilitet.

Familjen är givetvis viktigast när det gäller överförandet av värden. Skolan, kamrater, medier, artister, ungdomsledare och andra vuxna står för en stor del av påverkan. Lagstiftaren deltar också genom att lagstiftning är normerande, åtminstone i viss utsträckning.

I politiken finns det behov av samtal och debatt kring de grundläggande mänskliga och demokratiska värdena. Politiska beslut som fattas av riksdag, landsting/regioner och kommuner skall vara grundade på ett godtagbart värdemönster. Politiska beslut måste bygga på en realistisk bild av människan.

Till det politiska ledarskapet hör också möjligheten att starta en diskussion och att försöka leda den in på problemområden, områden där den självklara lösningen saknas. Regeringen och de politiska partierna är angelägna om att bidra till att debatt skapas kring olika frågor. Själva angreppssättet att stimulera debatt är inte främmande för svensk tradition även om det inte är vanligt.

Det finns några exempel från senare år. Ett är att det under åren 2010–2012 genomfördes en omfattande satsning som ett projekt om offentligt etos och värdegrundsfrågor i statsförvaltningen. Meningen var att stärka de anställdas kunskaper om och förståelse för statsförvaltningens grundläggande värden och den roll man har som statstjänsteman.

Sverige bör i syfte att bredda och entusiasmera den etiska diskussionen med sikte på samhällets fundament och därmed de mänskliga fri- och rättigheterna tillsätta en värdekommission. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Tuve Skånberg (KD)

Sofia Damm (KD)

Mikael Oscarsson (KD)

Andreas Carlson (KD)